

รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษา การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาต้นทุนและ
 ผลตอบแทน จากการปลูกผักปลอดสารเคมี
 คณะผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มงคล ดอนขวา
 อาจารย์ นุจรี ดอนขวา
 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย 1 ปี 6 เดือน ตั้งแต่ เมษายน 2540 ถึง กันยายน 2541

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ต้องการศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาดของผักปลอดสารเคมี ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนที่รับจากการปลูกผักปลอดสารเคมี และศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการปลูกผักปลอดสารเคมี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากครัวเรือนเกษตรกรที่อยู่ในโครงการปลูกผักปลอดสารเคมีใน 3 พื้นที่ คือ ครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเมือง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา และ อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 22, 24 และ 14 ครัวเรือน ตามลำดับ รวมครัวเรือนตัวอย่างทั้งสิ้น 60 ครัวเรือน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล มีทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ซึ่งจะเป็นลักษณะเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ โดยการให้ตาราง และสัดส่วนร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อคำนวณหา ต้นทุนผลตอบแทน และผลตอบแทนสุทธิ ที่ครัวเรือนได้รับจากการปลูกผักปลอดสารเคมี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ถือครองที่ดินสำหรับปลูกผักปลอดสารเคมีในลักษณะ ที่ดินเช่า และที่สาธารณะประโยชน์ โดยเฉลี่ยครัวเรือนละ 561.0 ตารางวา ส่งจำหน่ายและได้รับราคาเดียวกันกับผักชนิดเดียวกัน สำหรับต้นทุนและผลตอบแทนปรากฏว่า การปลูกคะน้า มีต้นทุนเท่ากับ 6,390 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนเท่ากับ 15,660 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 9,270 บาทต่อไร่ ส่วนการปลูกต้นหอมนั้น ปรากฏว่า ทั้งต้นทุนและผลตอบแทนสูงกว่าการปลูกคะน้าค่อนข้างมาก กล่าวคือ มีต้นทุนเท่ากับ 21,833.3 บาทต่อไร่ ผลตอบแทนเท่ากับ 34,500.0 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 12,666.7 บาทต่อไร่ สำหรับการปลูกผักกาดเขียวมีต้นทุนเท่ากับ 6,683.3 บาทต่อไร่ ผลตอบแทน เท่ากับ 19,750 บาทต่อไร่ และผลตอบแทนสุทธิเท่ากับ 13,066.7 บาทต่อไร่ สำหรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการปลูกผักปลอดสารเคมีนั้น ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่โดยของครัวเรือนดีขึ้น มีสุขภาพอนามัยดีขึ้น และความสัมพันธ์โดยทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือนดีขึ้นกว่าเดิมมาก และเห็นว่าควรส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารเคมีเป็นอย่างยิ่ง ส่วนปัญหาสำคัญที่ควรระวังในการปลูกผักปลอดสารเคมีในปัจจุบัน คือ การระบาดของเพลี้ยและแมลงศัตรูพืช แต่อย่างไรก็ตามการปลูกผักปลอดสารเคมี ก็ยังเป็นอาชีพทางการเกษตรที่ดี เพราะมีความปลอดภัยต่อชีวิตและมีสุขภาพดีขึ้น ทางด้านความช่วยเหลือที่ต้องการที่จะได้รับจากรัฐบาลมากที่สุดคือ ทางด้านราคาผลผลิตและการจัดหาตลาด

